

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

KOD UCZNIĄ

--	--	--

DATA URODZENIA UCZNIĄ

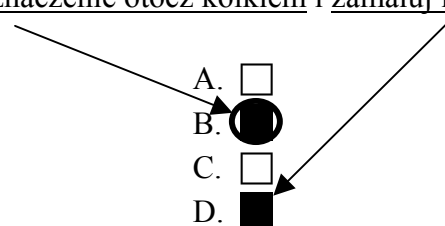

--	--	--	--	--	--

dzień miesiąc rok

*miejsce
na naklejkę
z kodem*

**EGZAMIN
W TRZECIEJ KLASIE GIMNAZJUM
Z ZAKRESU PRZEDMIOTÓW HUMANISTYCZNYCH**

Informacje dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera 19 stron. Ewentualny brak zgłoś nauczycielowi.
2. Czytaj bardzo uważnie wszystkie teksty i zadania.
3. Wszystkie zadania rozwiązuj długopisem lub piórem.
4. Gdy przy zadaniu jest taki znak , to wybierz jedną odpowiedź i zamaluj wybrany kwadrat, np.:
A.
B.
C.
D.
5. Staraj się nie popełniać błędów. Gdy się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zamaluj inną odpowiedź, np.:

A.
B.
C.
D.
6. Gdy przy zadaniu jest taki znak , to sam napisz odpowiedź w miejscu kropek. Pomyłki przekreślaj.
7. Gdy przy zadaniu jest taki znak , to połącz strzałkami dobre odpowiedzi, np.:

<i>Kasia</i>	→	<i>uczeń</i>
<i>Tomek</i>	→	<i>uczennica</i>
8. W arkuszu znajduje się miejsce na brudnopis. Możesz je wykorzystać, redagując odpowiedź. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

Powodzenia!

KWIECIEŃ 2005

**Czas pracy:
do 180 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 50**

Nasze miejsce w Europie

Przeczytaj uważnie tekst.

Tekst I

Ponad tysiąc lat temu, w 966 roku, książę Mieszko I przyjął chrzest. W ten sposób Polska dołączyła do europejskich państw chrześcijańskich.

Blisko siedemset dwadzieścia lat później w obronie całej chrześcijańskiej Europy stanął polski król Jan III Sobieski. W 1683 roku pokonał armię turecką, która oblegała Wiedeń.

Wielki wódz po bitwie tak pisał do żony:

Najukochańsza Marysieńko!

Bóg i Pan nasz na wieki błogostawiony dał zwycięstwo i sławę narodowi naszemu, o jakiej wieki przeszłe nigdy nie słyszały. Działa wszystkie, obóz wszystkich, dostatki nieoszacowane dostały się w ręce nasze. Nieprzyjaciel ucieka w popłochu [...].

Jan III Sobieski (1629-96)

Równie ważnych wydarzeń z udziałem Polski było w historii naszego kontynentu bardzo dużo. Ich uczestnikami jesteśmy także my – Polacy, budujący wraz z innymi państwami Europę jedności, pokoju i dobrobytu.

Słowniczek:

oblegać – otaczać, okrążać

wódz – dowódca wojska

działa – armaty

dostatki nieoszacowane – wielkie bogactwa

uciekać w popłochu – uciekać w wielkim strachu

dobrobyt – bogactwo

Na podstawie tekstu I wykonaj zadania: 1., 2., 3. i 4.

Zadanie 1.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Wydarzenie historyczne, które włączyło Polskę do europejskiej rodziny państw chrześcijańskich, to

- A. zwycięstwo Sobieskiego pod Wiedniem.
- B. pobicie Polaków przez wojska tureckie.
- C. przyjęcie chrztu przez Mieszka I.
- D. przystąpienie do Unii Europejskiej.

Zadanie 2.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Ilustracja zamieszczona przy tekście I jest

- A. krajobrazem.
- B. portretem.
- C. martwą naturą.
- D. sceną z bitwy.

Zadanie 3.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Sobieski pisał w liście do Marysienki o

- A. darach, jakie dostał od cesarza Austrii.
- B. ucieczce wojsk polskich od nieprzyjaciela.
- C. klęsce Polaków w bitwie pod Wiedniem.
- D. zwycięstwie Polaków nad Turkami.

Zadanie 4.

Uzupełnij zdania.

1. Polska przyjęła chrzest w ..... wieku.
2. Pod koniec ..... wieku król Jan III Sobieski odniósł nad Turcją wielkie zwycięstwo.
3. My żyjemy w Europie ..... wieku.

Przeczytaj uważnie tekst.

Tekst II

Uczennica klasy II b przeprowadziła rozmowę ze znanym politykiem. Jej fragment zamieściła w gazetce szkolnej:

U: Czym jest Unia Europejska i jakie są jej najważniejsze cele?

P: *Unia Europejska to związek 25 krajów europejskich, które sobie pomagają i współpracują w wielu sprawach. Najważniejsze cele UE to rozwój gospodarczy i bezpieczeństwo obywateli.*

U: Które państwa podejmują najważniejsze decyzje w Unii?

P: *O przyszłości wspólnoty decydują wszystkie państwa. Żadne z nich nie może samo decydować o losie innych państw. W Unii Europejskiej szanuje się historię, kulturę i język każdego kraju członkowskiego.*

U: Od maja 2004 roku nasz kraj jest w Unii Europejskiej. Jakie korzyści ma Polska z tego, że należy do wspólnoty?

P: *Unia Europejska pomaga Polsce rozwijać gospodarkę, dbać o środowisko naturalne, remontować drogi i budować autostrady. Już za kilka lat młodzi Polacy będą mogli mieszkać, uczyć się i pracować w dowolnym kraju Unii.*

Słowniczek:

polityk – człowiek, który bierze udział w rządzeniu, kierowaniu państwem
unia – zjednoczenie państw
związek – grupa, wspólnota
współpracują – pracują razem
korzyść – dobro, zysk

Skróty:

U – uczennica
P – polityk
UE – Unia Europejska

Na podstawie tekstu II wykonaj zadania: 5., 6., 7. i 8.

Zadanie 5.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Uczennica klasy II b zamieściła w gazetce szkolnej

- A. sprawozdanie ze spotkania z politykiem.
- B. charakterystykę znanego polityka.
- C. rozprawkę na temat Unii Europejskiej.
- D. wywiad ze znanym politykiem.

Zadanie 6.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Unia Europejska to

- A. wspólnota państw europejskich oraz USA.
- B. jedno demokratyczne państwo europejskie.
- C. grupa europejskich zakładów pracy, które wspólnie rozwijają gospodarkę.
- D. grupa państw europejskich, które współpracują ze sobą w wielu dziedzinach.

Zadanie 7.

Wypisz z tekstu zdania, które odpowiadają na pytania.

1. Jakie są najważniejsze cele Unii Europejskiej?

.....

.....

.....

.....

2. Co dobrego, zdaniem polityka, wynika dla Polski z tego, że należy do Unii Europejskiej?

.....

.....

.....

.....

Zadanie 8.

Podkreśl zdanie prawdziwe.

Wszystkie państwa Unii Europejskiej mają prawo decydować o przyszłości wspólnoty.

Co roku wybiera się państwo Unii Europejskiej, które decyduje o przyszłości wspólnoty.

Przeczytaj uważnie tekst.

Tekst III

1951 r.

W kilka lat po zakończeniu II wojny światowej przywódcy sześciu państw postanowili, że będą jednoczyć Europę. Reprezentowali oni Belgię, Niemcy, Luksemburg, Holandię, Francję i Włochy. Wymyślili, że będą wspólnie handlować węglem i stalą. Tak powstała Europejska Wspólnota Węgla i Stali.

1958 r.

Po kilku latach współpracy podjęto decyzję, by zlikwidować dzielące „Szóstkę” granice. Od tej pory ludzie mogli podróżować bez paszportów, a handlowcy nie płacili cła.

1973 – 1992 r.

Do europejskiej wspólnoty dołączyły: Dania, Irlandia, Wielka Brytania (1973), następnie Grecja (1981) oraz Hiszpania i Portugalia (1986). Tak powstała „Dwunastka”, która w 1992 roku przybrała nazwę „Unia Europejska”.

1995 r.

Rozszerzono Unię Europejską o Austrię, Finlandię i Szwecję.

2002 r.

Wprowadzono nową walutę Unii – euro.

2004 r.

Do Unii Europejskiej przystąpiła Polska oraz dziewięć innych państw: Czechy, Słowacja, Węgry, Litwa, Łotwa, Estonia, a także Słowenia, Cypr i Malta. Europejska wspólnota liczy już 25 państw.

Słowniczek:

przywódcy – ludzie, którzy kierują innymi

podjęto decyzję – postanowiono

„Szóstka” – sześć państw, które rozpoczęły jednoczenie Europy

cło – opłata na granicy

„Dwunastka” – dwanaście państw

waluta – pieniądze

Na podstawie tekstu III wykonaj zadania: 9., 10., 11., 12., 13. i 14.

Zadanie 9.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Który tytuł jest odpowiedni dla całego tekstu III?

- A. „Wstąpienie Polski do Unii Europejskiej”
- B. „Historia powstania i rozwoju Unii Europejskiej”
- C. „Narodziny Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali”
- D. „Historia nowej waluty europejskiej”

Zadanie 10.

Uzupełnij zdania.

W 1951 roku Europejską Wspólnotę Węgla i Stali tworzyło ..... państw europejskich. ile?

Teraz do Unii Europejskiej należy ..... państw. ile?

Zadanie 11.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Państwa, które rozpoczęły jednoczenie Europy, to

- A. Belgia, Francja, Holandia, Luksemburg, Niemcy i Włochy.
- B. Czechy, Polska, Słowacja, Słowenia i Węgry.
- C. Austria, Finlandia i Szwecja.
- D. Hiszpania i Portugalia.

Zadanie 12.

Ponumeruj wydarzenia chronologicznie (po kolei), zaczynając od najdawniejszego.

Wpisz w cyfry od 1 do 6.

- Przystąpienie do Unii Europejskiej Danii, Irlandii i Wielkiej Brytanii.
- Wprowadzenie wspólnej waluty „euro”.
- Nadanie wspólnocie państw europejskich nazwy „Unia Europejska”.
- Powstanie Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali.
- Decyzja o zniesieniu granic i ceł między państwami „Szóstki”.
- Rozszerzenie Unii o dziesięć państw, w tym Polskę.

Zadanie 13.

Napisz obok zdania **TAK** – gdy uważasz, że zdanie jest prawdziwe, **NIE** – gdy zdanie jest fałszywe (nieprawdziwe).

TAK/ NIE

Obywatele Unii mogą podróżować po krajach wspólnoty bez paszportów. ....

Od 2002 roku mieszkańcy 12 państw Unii płacą za towary i usługi w euro. ....

Austria, Finlandia i Szwecja to państwa, które w 1951 roku utworzyły Europejską Wspólnotę Węgla i Stali. ....

Od 2004 roku Polska jest członkiem Unii Europejskiej. ....

Zadanie 14.

Wypisz w kolejności alfabetycznej nazwy wszystkich dziesięciu państw, które w 2004 roku przystąpiły do Unii Europejskiej.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Przeczytaj uważnie tekst.

Tekst IV

Na zajęciach języka polskiego nauczycielka zapytała o nazwiska wybitnych Polaków, którzy wpłynęli na kulturę lub historię Europy. Uczniowie najczęściej wymieniali:

*astronoma Mikołaja Kopernika,
fizyka i chemika Marię Skłodowską-Curie,
kompozytora Fryderyka Chopina,
pisarza Henryka Sienkiewicza,
współczesną poetkę Wisławę Szymborską,
reżyserów – Andrzeja Wajdę oraz Romana Polańskiego,
Lecha Wałęsę – twórcę „Solidarności” i prezydenta RP,
papieża Jana Pawła II (Karola Wojtyłę).*

Na podstawie tekstu IV wykonaj zadanie 15.

Zadanie 15.

Uzupełnij notatki imionami i nazwiskami wybitnych Polaków.

....., 1846-1916, pisarz, autor powieści historycznych („Trylogia”, „Krzyżacy” „Quo vadis”), powieści dla młodzieży („W pustyni i w puszczy”), laureat Nagrody Nobla.

....., 1867-1934, fizyk i chemik, wielka uczona polska pracująca we Francji, profesor Sorbony; odkryła polon i rad, dwukrotnie otrzymała Nagrodę Nobla.

....., ur. 1920, papież od 1978, pisarz, filozof, działacz na rzecz jedności, światowego pokoju i bezpieczeństwa.

....., ur. 1926, wybitny reżyser filmowy i teatralny, senator; filmy: „Ziemia obiecana”, „Człowiek z żelaza”, „Pan Tadeusz”; otrzymał liczne nagrody krajowe i zagraniczne (Złota Palma, Oscar).

Zadanie 16.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Informacje o wybitnych Polakach zapisane w taki sposób jak w zadaniu 15. znajdziesz w

- A. słowniku języka polskiego.
- B. encyklopedii powszechnej.
- C. słowniku poprawnej polszczyzny.
- D. prasie codziennej.

Zadanie 17.

Na podstawie tekstu zamieszczonego w ramce uzupełnij notatkę odpowiednimi informacjami.

Wisława Szymborska urodziła się 2 lipca 1923 r. w Bninie koło Poznania. Jest wybitną poetką, od wielu lat związaną z Krakowem. W 1952 roku wydała swój pierwszy zbiór wierszy pt. „Dlatego żyjemy”. W 1996 roku otrzymała Nagrodę Nobla w dziedzinie literatury.

Imię i nazwisko: .....

Data urodzenia: .....

Zajęcie (zawód, praca): .....

Największe osiągnięcie:.....

.....

Przeczytaj uważnie tekst.

Tekst V

Uczniowie klasy pierwszej przygotowali do gazetki szkolnej krótkie informacje dotyczące europejskich symboli: flagi, hymnu oraz waluty.

To jest flaga Unii Europejskiej. Krąg złotych gwiazd na niebieskim tle oznacza jedność i solidarność wszystkich państw wspólnoty. Liczba gwiazd nie jest związana z liczbą państw członkowskich. Gwiazd jest dwanaście, ponieważ od najdawniejszych czasów liczba ta jest symbolem doskonałości.

Jako hymn Unii Europejskiej wybrano utwór, który skomponował Ludwig van Beethoven do tekstu ody „Do Radości” napisanego przez Fryderyka Schillera.

Wspólną walutą Unii jest euro. Jej symbolem jest grecka litera „epsilon” przecięta dwiema równoległymi liniami – €. Na banknotach euro jest mapa Europy oraz elementy architektury – okna, bramy i mosty. Na monetach po jednej stronie jest także mapa Europy, druga strona ma nawiązywać do każdego z krajów członkowskich.

Słowniczek:

symbol – ukryte (domyślne) znaczenie jakiegoś przedmiotu (znaku)

jedność – bycie razem

solidarność – wzajemna pomoc

skomponował – ułożył muzykę

oda – uroczysty wiersz opisujący i wychwalający wybitną postać, ważne wydarzenie, wielkie wartości (wolność, radość, młodość)

Na podstawie tekstu V wykonaj zadania 18. i 19.

Zadanie 18.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Autorem słów ody „Do Radości” (tekstu hymnu Unii Europejskiej) jest

- A. Adam Mickiewicz.
- B. Fryderyk Schiller.
- C. Fryderyk Chopin.
- D. Ludwig van Beethoven.

Zadanie 19.

Napisz notatkę na temat flagi Unii Europejskiej zawierającą co najmniej dwa pełne zdania.

Uwzględnij następujące informacje:

1. Jak wygląda flaga Unii Europejskiej?
2. Dlaczego jest na niej dwanaście gwiazd?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Przeczytaj uważnie tekst.

Tekst VI

słowa: Fryderyk Schiller

przekład: Konstanty Ildefons Gałczyński

Do Radości

O Radości, iskro bogów,
kwiecie elizejskich pól,
święta, na twym świętym progu
staje nasz natchniony chór.

Jasność twoja wszystko zaćmi,
Złączy, co rozdzielił los.
Wszyscy ludzie będą braćmi
tam, gdzie twój przemówi głos.

(...)

Słowniczek:

przekład – tłumaczenie (na język polski)

Pola Elizejskie – w mitologii greckiej kraina szczęścia

Na podstawie tekstu VI wykonaj zadania: 20., 21., 22., 23. i 24.

Zadanie 20.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Autorem polskich słów ody „Do Radości” jest

- A. Fryderyk Chopin.
- B. Konstanty Ildefons Gałczyński.
- C. Fryderyk Schiller.
- D. Ludwig van Beethoven.

Zadanie 21.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Każda zwrotka wiersza zbudowana jest z

- A. 2 wersów.
- B. 4 wersów.
- C. 6 wersów.
- D. 8 wersów.

Zadanie 22.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

W pierwszej zwrotce wiersza osoba mówiąca zwraca się do

- A. ludzi.
- B. bogów.
- C. radości.
- D. nieba.

Zadanie 23.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Słowa „Wszyscy ludzie będą braćmi” znaczą, że

- A. między ludźmi zapanuje zgoda i przyjaźń.
- B. wszyscy ludzie będą mieli podobne cechy charakteru.
- C. między ludźmi zapanuje niezgoda i zazdrość.
- D. wszyscy ludzie będą mieli tyle samo pieniędzy.

Zadanie 24.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Pary wyrazów „zaćmi – braćmi”, „los – głos” są w wierszu

- A. rymami.
- B. porównaniami.
- C. przenośniami.
- D. epitetami.

Przeczytaj uważnie tekst.

Tekst VII

Grupa uczniów liceum wybiera się na wycieczkę do Brukseli – siedziby ważnych instytucji Unii Europejskiej. Zdecydowali, że polecą tam samolotem.

W Internecie znaleźli rozkład połączeń Warszawy z Brukselą:

Dni lotów	Odlot	Przylot	Nr rejsu
WARSZAWA Fryderyk Chopin			
→ Amsterdam			
X	07 ⁴⁰	09 ⁴⁵	265
2	14 ¹⁵	16 ¹⁵	267
1,3,6	17 ⁰⁰	19 ⁰⁰	267
→ Barcelona			
6	10 ⁵⁰	14 ⁰⁰	437
1,3,4,5,7	11 ²⁰	14 ³⁰	437
→ Berlin			
X	06 ⁴⁵	08 ⁰⁰	387
X	16 ³⁵	18 ²⁰	993
→ Bratysława			
1,3,5,7	11 ⁵⁰	13 ²⁰	515
→ Bruksela			
X	07 ⁰⁰	09 ¹⁰	235
1,2,3,6,7	16 ²⁰	16 ¹⁵	233
1,2,3,4,5	19 ⁴⁵	21 ⁵⁰	231
→ Budapeszt			
1,2,3,4,5,6	09 ¹⁰	10 ²⁰	5535
X	17 ³⁵	18 ⁴⁵	531

OBJAŚNIENIA

→ do

X – codziennie
1 – poniedziałek
2 – wtorek
3 – środa
4 – czwartek
5 – piątek
6 – sobota
7 – niedziela

Słowniczek:

siedziba – miejsce
instytucje – urzędy

Na podstawie tekstu VII wykonaj zadania: 25., 26., 27. i 28.

Zadanie 25.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Grupa uczniów liceum wybiera się na wycieczkę do

- A. Niemiec.
- B. Holandii.
- C. Belgii.
- D. Francji.

Zadanie 26.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Licealiści znaleźli w Internecie rozkład połączeń

- A. promowych.
- B. autobusowych.
- C. kolejowych.
- D. lotniczych.

Zadanie 27.

Uzupełnij zdanie.

Samolot odlatujący z Warszawy o godz. 7⁰⁰ przyleci do Brukseli o godzinie .....

Zadanie 28.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Samolot odlatujący z Warszawy do Brukseli o godzinie 19⁴⁵ kursuje

- A. tylko w poniedziałki, środy i piątki.
- B. od poniedziałku do piątku.
- C. w soboty i niedziele.
- D. codziennie.

Zadanie 29.

Napisz sprawozdanie z wycieczki po Warszawie, zorganizowanej przez polskich uczniów dla niemieckich kolegów.
Możesz wykorzystać informacje podane w ramkach oraz pytania pomocnicze. Napisz co najmniej 5 zdań.

Obejrzyj fotografie.

Zamek Królewski

Kolumna Zygmunta III

Pałac Kultury i Nauki

Łazienki Królewskie

Pomnik Fryderyka Chopina

Pałac w Wilanowie

Informacje o wycieczce:

klasa III a z Gimnazjum nr 25 w Warszawie	metro, autobusy	12 kwietnia 2005 r.	grupa gimnazjalistów z Berlina
--	------------------------	----------------------------	---

Pytania pomocnicze:

Kiedy, kto i dla kogo zorganizował wycieczkę po stolicy Polski?

Czym uczestnicy wycieczki poruszali się po mieście?

Jakie zwiedzili zabytki?

Co najbardziej podobało się gimnazjalistom z Berlina?

Czy wycieczka była ciekawa?

Sprawozdanie z wycieczki

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

